

Новорічні побажання любі або Як колись працювало «міністерство»

Щоденна преса, яка поширювалась на території Рівненщини міжвоєнного періоду, на час Різдва Христового та Нового року подавала чимало інформації про святкові традиції, друкувала рецепти різдвяних наїдків та іншої корисної інформації. В кожному числі святкової газети також розмішувалася «редакційна» стаття, в якій обговорювалися найважливіші проблеми, що хвилювали місцеву громаду в той рік. Пропонуємо зразки таких статей різних років міжвоєнного періоду або, як ще кажуть, інтербелуму. Ці статті надзвичайно сучасні та перегукуються із сьогоденням. Приємного читання...

«Перший Святвечір і жодних пострілів»

Часопис «Wiek Nowy» 1920 року писав:

«Перший Святвечір, жодних пострілів. Ось і знову наближається це ніжне свято, сповнене емоціями, любові та прощення. Ті, хто протягом уже численних років не мав можливості зібратися разом в улюблену та розуміючу когорту, сядуть разом за стіл у Святвечір. Перше — це Різдво, яке ми проведемо під сяючим знаком миру, з надією у серці на те, що настануть кращі часи, спокійні робочі будні та радіші повсякденного життя.

Одне лише усвідомлення того, що кров не проливається на наших кордонах, що не звучить клацання зброї, не падають загиблі молоді захисники — приносить полегшення неспокойним серцям. А окрім того, переконання, що довогочікуваний момент полегшення страшних суперечок, сутичок, дикої війни, її повільне та послідовне припинення, викликає невловиму солодку втіху.

У нашій державі, можливо, не все добре, можливо, багато води спливе у наших ріках, допоки ми затвердіємо і станемо повноцінними, до того як заживуть рани, спричинені війною та нашою

радісними. Багато людей повернулося до своїх сімей після воєнних потрясінь. За столом напередодні Різдва їхнє місце порожнє...»

«Кожен готується до свята як може»

Минуло п'ять років. І вже часопис «Wiek Nowy» за 1925 рік пише:

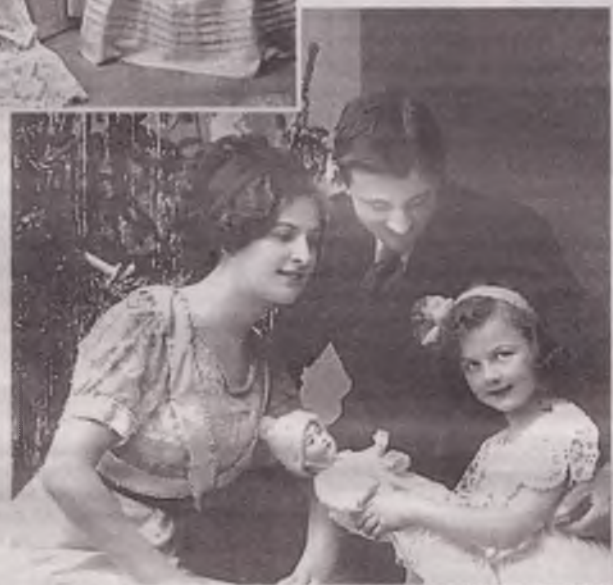
«Міський базар, ця лихварська контора, останнім часом демонструє дедалі більше життєвих сил, ціни дедалі зростають. Якщо боротьба місцевих органів влади проти свавілля ринку не буде належним чином проведена, то населення, доведене до відчаю, почне здійснювати правосуддя самостійно. Люди не в змозі нести витрати, з якими сьогодні ніхто не може впоратися, навіть при напруженій роботі...»

...«Про святкові настрої. Боже мій! Були б ми такими добрими увесь рік, такими ж чемними, як у дні свят, інакше життя було б влаштовано... Кожен трактує свята по-своєму, відповідно до власного характеру та виховання. Є ще ті, хто обіцяє собі не об'їдатися, але не все так просто... Без Різдва не

«Підрозділ боротьби зі спекуляцією провів перевірку розрахунку цін на усі товари, страви та напої в місті»

Ще одна спільна із сьогоденням тема цін перед святами торкалася в пресі 1930 р.:

«Вчора підрозділ боротьби зі спекуляцією провів загальну перевірку розрахунку цін на усі товари, страви та напої в місті. Ця перевірка була проведена під команду уповноваженого поліції Янцишина. Сьогодні у складі комісії були чиновники магістрату та поліціанти. Згаданий вище контроль здійснювався за чотирма напрямками:

до чого вас не зобов'язують. Старші гості нарікають на життя, молодші поспішають у вітальню, одні їдять мазурки, інші — жартують так, що від сміху болять боки... На столі індичка та маківник. Та й свята мають чудову мету!

Я відійшов від теми і впав у смуток. Я не буду писати про те, що коли купуєш тісні рукавички та дріжджі на Різдво, коли надсилаєш вітальні листівки близьким друзям чи далеким ворогам... або як можна цілий тиждень «варити та готувати», щоб гості за годину все з'їли. Я не буду згадувати таких дрібниць, як той

ня любові та миру, міністерство провидіння»

«Підрозділ боротьби зі спекуляцією провів перевірку розрахунку цін на усі товари, страви та напої в місті»

Ще одна спільна із сьогоденням тема цін перед святами торкалася в пресі 1930 р.:

«Вчора підрозділ боротьби зі спекуляцією провів загальну перевірку розрахунку цін на усі товари, страви та напої в місті. Ця перевірка була проведена під команду уповноваженого поліції Янцишина. Сьогодні у складі комісії були чиновники магістрату та поліціанти. Згаданий вище контроль здійснювався за чотирма напрямками:

нах було встановлено, що власники були офіційно розкрадачами, заробляючи від ста до двохсот відсотків на окремих товарах. У відповідних випадках склали протоколи та справи передавали до суду. Цей загальний огляд був завершений вчора ввечері о сьомій, коли магазини зачинялися».

«Ми живемо в епоху загальної тривоги»

«Gazeta Poranna» 1930 року згадувала головну ідею Різдва у статті «Коли Христос народиться»:

«Щороку, одного й того ж дня, одного й того ж місяця ми згадуємо загальну вселюдську символіку Різдва, головною ідеєю якого є мир і любов у сім'ях, народах, народностях та націях.

Щороку напередодні цих найсвятковіших свят, оглядаючись назад і навколо, ми бачимо, що чого найбільше бракує людям, то це прийняття певних ідей. Ми живемо в епоху загальної тривоги. На відміну від вічних прагнень до гармонії та порядку, людство вишло на орбіту потрясінь та бурхливих змін, кінцевий результат яких ми навіть не можемо визначити чи передбачити. Вічні устої руйнуються, вічні принципи, побудовані на до-

до держави та уряду. Не раз нам доводилося служити «незнайомцям» та їхнім урядам. Сьогодні, коли Бог повернув нам вільну Батьківщину і коли ми живемо у своїй країні, зобов'язані віддано допомагати зводити споруду нашої держави, щоб ця споруда могла зростати нашими спільними зусиллями та бути міцною проти будь-яких штормів.

Дотримуючись принципів християнської моралі, жити безпечніше. Будьмо мудрішими і тепер, і в майбутньому. Оскільки ми сьогодні бажаємо одне одному найкращого, дозвольте висловити найкращі побажання нашій країні, щоб з Божою допомогою ми розвіяли турботи і щоб новий рік приніс нам більше радості».

«Давайте наповнимо склянку уявною краплею оптимізму»

Від «Ilustrowany Kurier Codzienny» 1938 року — найоптимістичніша стаття! Вона настільки актуальна, що її сміливо можна друкувати у сучасній передріздвяній пресі:

«На передріздвяному та різдвяному столі навіть у найскромнішому будинку ми почуємо дзеленчання склянки. Давайте наповнимо одну з них іншою рідиною... уявною краплею оптимізму! Хоча його неважко знайти під час Різдва, особливо коли родині та друзям спокійно та приємно, ніхто нічого не просить, горить піч. Та й цього року в нас є кілька причин, щоб радіти. Пробачте, що нагадую, але ми стояли на порозі війни. Саме в жовтні ми були поряд з нею, і якось «міністерство провидіння» врятувало нас від нещастя. Тому є причина бути задоволеними, бо «а що, якби...»

...Інші причини для радості, а отже, для оптимізму, полягають в тому, що ми живемо, будемо відверті, непогано живемо! Люди будують будинки, дедалі більше людей живе все краще та краще, там, де раніше були болота, покладено дороги,

до того як заживуть рани, спричинені війною та нашою внутрішньою сльозою, але в час свободи та незалежності, віра в доброту спрямовує нас у думках та вчинках до майбутнього.

Із сьогоднішнього дня, блиснувши першою зіркою, у світ полине диво Різдва Господнього, цей символ спасіння, і вогник любові та щирого спілкування душ буде горіти в кожній хаті. Нехай це оновлення серцець подорожує скрізь, не лише на нашій великій та спільній землі, а й по чужих країнах...»

«...Перед яслами Христа, освітленими небесним світлом, нехай із білих снігів проростає прекрасний дар нашого народу — злагода та жертвовність на благо відродженої держави.

На жаль, ці перші мирні свята будуть не для усіх

соол не боїтеся, але не все так просто... Без Різдва не було б оптимізму. Ви задоволені навіть тим, що у вас є ялинка, що слухаєте або співаєте колядку в хорошій компанії, що можете випити пива і не стогнете над падінням курсу золотого і зростанням цін.

Зрештою, не все так погано...

...Кожен готується до свята як може. Я оближуюся тільки при одній згадці про рибу в галяретці, моя сестра мріє про мигдалевий тортик, господар дому замислюється над новим методом відкупорювання пляшок. Вдома штори повернуті на зворотний бік... це такий приємний звичай на Різдво. Це значить, що обов'язково прийдуть гості! Гості ніколи не спізняться! Добре харчування ще нікому не завадило, а святоточні побажання ні

всі з ми. Я не буду згадувати таких дрібниць, як той факт, що в деяких сім'ях оселедець повинен замінити щуку. Або те, що хворий або безробітний юнак в чотирьох стінах різдвяного усамітнення гризе сухарі та ковтає несолодкий час...

Або що не в усіх дітей буде ялинка та «забезпечені батьки». Якби то усі люди, промовляючи близьким на свято побажання, ділячись з ними оплаткою, зреалізували ці бажання, оце було б чудо!

Але це лише побажання! Цього року до мого різдвяного шопінгу входять: 2 пари шнурків для черевиків та пляшка «екстракту волхвів». Увечері я та один масон Ксаверик беремо вертеп та гармоніку, щоб по обіді заспівати колядок самотнім старшим людям, йдучи від дому до дому».

1) перевірка млинів та пекарень щодо приховування зерна та борошна, перевірка правильності ваги хліба та булочок; 2) перевірка товарів у магазинах із взуттям, галантереєю, делікатесами та продуктами; 3) контроль за ресторанами та кафе та 4) контроль над ринками та торговими площами.

Діяльність аудиторів полягала в дослідженні цін на товари на основі рахунків-фактур. В багатьох магази-

свіді поколінь, хитаються, переживають період змін та збентеження. Ідеологи консервативної думки з жахом споглядають цей порив у невідоме, на цей стихійний пошук нових форм і топтання старих.

Радість і турбота про цьогогорічну Святу Вечерю. Ми живемо не заради себе, ми не самотні. Не можна забувати про націю та державу, навіть у Святвечір. Ми не можемо бути байдужими

болота, покладено дороги, хоча яйця та м'ясо не такі доступні, як у Берліні, Парижі, Лондоні... І одяг у нас цілком добрий, хутро, тканина. Та й під ялинку ми покладемо подарунки, щоб зробити свято приємнішим. І якщо наші люди дотримуються приказки «Якось буде», яка ніби втішає у різних неприємностях, але непогано було б переписати ці слова та прийняти нову сентенцію на «Якось так!». І тоді, можливо, ми навчимося насолоджуватися не найгіршою, а реальною реальністю...

...Тож я бажаю вам, шановні читачі, щоб ви могли отримати цього Різдва ту радість, яку здатні охопити. Нехай всього у вас буде достатньо, бо так повинно бути!..»

Переклала з польської старший науковий співробітник ДАРО
Олена ГУМІНСЬКА.